

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/471/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113204317
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5113204317.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Adriany Gallovej a JUDr. Romana Tichého v právnej veci navrhovateľa: Štefan Murín (obchodné meno: Štefan Murín - MURSTAV) IČO: 10 974 296, s miestom podnikania Ochodnica 528, právne zastúpeného JUDr. Martinom Olosom, advokátom, so sídlom F.. XX, I., proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, 29. augusta 8 a 10, Bratislava, IČO: 30 807 484, v konaní o zaplatenie sumy 1.589,25 eur s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 2C/116/2013-48 zo dňa 19.05.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že návrh navrhovateľa, aby súd odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi istinu vo výške 1.589,25 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 1.589,25 eur od 15.01.2013 do zaplatenia, z a m i e t a .

Odporcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Okresný súd rozhodol tak, že odporcovi uložil povinnosť uhradiť navrhovateľovi istinu vo výške 1.589,25 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 1.589,25 eur od 15.01.2013 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň o trovách konania rozhodol tak, že odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia JUDr. Martinovi Olosovi, advokátovi v sume 348,93 eur na jeho účet vedený v K. banke, a.s., č.ú: XXXXXXXXXXX/XXXX, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Prvostupňový súd posudzoval nárok navrhovateľa podľa § 238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení. Prvostupňový súd poukázal na rozsudok Okresného súdu Žilina sp.zn. 7C/157/2009 zo dňa 16.02.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp.zn. 9Co/154/2012 zo dňa 11.10.2012. V uvedenom rozsudku odvolací súd konštatoval, že v danom prípade nemožno postavenie odporcu ako zamestnávateľa zhoršovať tým, že dávky úrazového poistenia je možné znížiť alebo úplne pokryť inými dávkami zo systému sociálneho poistenia, ktoré nie sú kryté úrazovým poistením. Označil odporcu ako zamestnávateľa, ktorý platil a odvádza poistné i na dôchodkové poistenie poškodeného zamestnanca. Odvolací súd vychádzal z predpokladu, že pokiaľ by zamestnanec odporcu P. B. nepoberal invalidný dôchodok, nepoberal by dávky invalidného dôchodku, vznikol by mu nárok na úrazovú rentu, ktorá by bola vyplácaná priamo ako dávka úrazového poistenia pokrytá úrazovým poistením odporcu a v takom prípade by bol odporca chránený ust. § 238 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. V nadväznosti na uvedené potom krajský súd dospel k záveru, že pokiaľ i navrhovateľ nárok zamestnanca odporcu na úrazovú rentu znížil alebo úplne pokryl dávkami invalidného dôchodku, nie je mu možné poskytnúť ochranu podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., pokiaľ i bolo zistené porušenie bezpečnostných predpisov, konkrétne predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v ťažbe, sústreďovaní, odvoze, zbere a manipulácii s drevom. Dal do pozornosti, že podľa predchádzajúcej právnej úpravy zákona č.

274/1994 Z.z. v ust. § 44e ods. 6 písm. b) zakotvil právo Sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi na náhradu vyplateného plnenia až do jeho výšky, ak zamestnávateľ porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a toto porušenie bolo v príčinnej súvislosti so vznikom škody. Mimo to v ust. § 31 ods. 1 zakotvil právo Sociálnej poisťovne na náhradu dávok poskytnutých z nemocenského poistenia a z dôchodkového zabezpečenia voči tretím osobám v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania. To znamená, že predchádzajúca právna úprava odlišovala zodpovednosť tretích osôb za ich zavinené protiprávne konanie od zodpovednosti zamestnávateľa za porušenie právnych predpisov a ostatných predpisov alebo pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vyžadovala, aby toto porušenie bolo v príčinnej súvislosti so vznikom škody.

Ak potom súčasná právna úprava, resp. právna úprava platná a účinná v čase vzniku pracovného úrazu právo sociálnej poisťovne vo vzťahu k zamestnávateľovi na náhradu vyplateného plnenia v prípade porušenia právnych predpisov alebo ostatných predpisov, pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci neupravuje, nie je možné bez ďalšieho právo Sociálnej poisťovne vyvodiť z ust. § 238 ods. 1 zákona na tom základe, že Inšpektorátom bezpečnosti práce bolo zistené zrušenie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a zamestnancovi odporcu nebola vyplácaná úrazová renta ako dávka úrazového poistenia, ale invalidný dôchodok ako dávka dôchodkového poistenia.

Ďalej odvolací súd dôvodil, že úrazové poistenie je konštituované ako povinné poistenie zamestnávateľa, ktoré ho má ochraňovať pred rizikom ekonomickej záťaže pre prípad jeho zodpovednosti za škodu, vzniknutú v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania jeho zamestnancom, ktorá mu vyplýva zo Zákonníka práce. Preto na rozdiel od nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia je povinné úrazové poistenie viazané na zamestnávateľa, ktorý je v pozícii poistenca a platí si úrazové poistenie. Úrazové poistenie vzniká zamestnávateľovi odo dňa, v ktorom začal zamestnávať aspoň jednu fyzickú osobu uvedenú v § 16 zákona a zaniká dňom, v ktorom nezamestnáva ani jednu takúto fyzickú osobu (§ 24 zákona). Súčasná právna úprava, podľa zdôvodnenia odvolacieho súdu, už nemá charakter odškodnenia spočívajúceho v náhrade škody, ale je koncipovaná ako poistný systém, prevažne kompenzačného charakteru. Niektoré úrazové dávky majú v zásade nadstavbový charakter k dôchodkovým dávkam (invalidný dôchodok) alebo k nemocenským dávkam (nemocenské), čo sa premieta aj do podmienok nároku na tieto úrazové dávky alebo na ich výplatu a na určovanie ich sumy. Hoci Zákonník práce upravuje podmienky zodpovednosti zamestnávateľa za škodu, ktorá vznikla v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, od 01.01.2004 už neupravuje povinnosť zamestnávateľa zamestnancovi túto škodu nahradiť.

Okresný súd konštatoval, že na základe odvolacieho rozsudku podal navrhovateľ návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia. Poukázal na to, že v ôsmich splátkach zaplatil odporcovi sumu 1.589,25 eur. Ako to vyplynulo z prednesu jeho právneho zástupcu, až na základe rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 08.01.2013, sa dozvedel, že prakticky tieto finančné prostriedky zaplatil odporcovi nadbytočne, čím sa odporca bezdôvodne obohatil.

Okresný súd vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Žiline, ktorý podrobne citoval aj v odôvodnení a vychádzal aj z citovaného ust. § 238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení, pričom konštatoval, že je zrejme, že Sociálna poisťovňa ako odporca postupovala nesprávne, keď od navrhovateľa ako zamestnávateľa požadovala vyplatenie sumy 1.589,25 eur.

Prvostupňový súd podotkol, že odporca, okrem iného, vzniesol aj námietku premlčania, k čomu prvostupňový súd uviedol, že v Zákone o sociálnom poistení nie sú uvedené prakticky žiadne premlčacie lehoty, resp. v tomto konkrétnom prípade treba nepochybne vychádzať ohľadne premlčania z ustanovení Občianskeho zákonníka. Ak sa navrhovateľ domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, podľa okresného súdu sa jedná sa o premlčanie objektívnej lehoty dvojročnej a subjektívnej desaťročnej. Z pripojeného spisového materiálu Okresného súdu Žilina sp.zn. 7C/157/2009 mal okresný súd zistené, že rozsudok odvolacieho súdu bol navrhovateľovi, v tom čase odporcovi, doručený dňa 04.12.2012, pričom v tom čase sa navrhovateľ dozvedel z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho rozsudku, že pôvodné dávky, t.j. nemocenské nemal vyplatiť. Navrhovateľ podal návrh na tunajší súd 08.02.2013, teda podľa okresného súdu v žiadnom prípade nemožno hovoriť o premlčaní nároku. Vzhľadom na uvádzaný rozsudok odvolacieho súdu, ako aj to, že navrhovateľ skutočne preukázal, že zaplatil odporcovi uvedenú istinu, preukázal to výpismi z bežného účtu, výdavkovými a pokladničnými dokladmi, okresný súd jeho návrhu v plnom rozsahu vyhovel.

O trovách konania rozhodoval okresný súd v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. Bol to navrhovateľ, ktorý bol v konaní úspešný, a preto mu priznal aj trovy, ktoré mu vznikli v súvislosti s uplatňovaním a bránením svojho práva v plnej výške.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie odporca, ktorý nesúhlasil s rozsudkom okresného súdu a žiadal, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel a napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil, resp. zmenil tak, že žalobu zamietá. Poukázal na to, že Sociálna poisťovňa si neuplatňuje nárok na náhradu vyplatených dávok úrazového poistenia, nakoľko v prípade úrazových dávok v zmysle § 238 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., zamestnávateľ nie je treťou osobou, pretože je úrazovo poistený. Toto ustanovenie sa dotýka len úrazových dávok, pričom Sociálna poisťovňa má právo voči tretej osobe nárok na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku zavineného konania tretej osoby. Treťou osobou môže byť aj zamestnávateľ v prípade, ak Sociálna poisťovňa poskytla iné dávky, ako dávky z úrazového poistenia. Pri poskytovaní nemocenského je poistný vzťah medzi Sociálnou poisťovňou a zamestnancom ako poistencom. Teda nie je to poistný vzťah medzi Sociálnou poisťovňou a zamestnávateľom, a preto nemožno akceptovať odôvodnenie rozsudku, že Sociálna poisťovňa nemôže vymáhať náhradu škody od zamestnávateľa, ktorý je úrazovo poistený. Zamestnávateľ je poistený len pre prípad poskytovania úrazových dávok a nie dávok poskytovaných z nemocenského poistenia. Uviedol tiež, že dňa 06.12.2006 utrpel zamestnanec navrhovateľa P. B. závažný pracovný úraz. Inšpektorát práce v Žiline ako správny orgán príslušný na zistenie príčin vzniku pracovného úrazu v protokole č. IZA-92/06-12-2.2/P-J42-07 zo dňa 08.02.2007 deklaroval viaceré porušenia právnych a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zo strany zodpovedného zamestnávateľa. Konkrétne navrhovateľ neurčil zamestnancovi bezpečný pracovný postup pri ťahaní, zapínaní a odopínaní dreva pri ťahaní koňom, čo je v rozpore s § 6 ods. 1 písm. i) zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov. Taktiež neoboznámil zamestnanca s príslušnými bezpečnostnými predpismi, s nebezpečenstvami a ohrozeniami, ktoré mu hrozia pri sústreďovaní dreva koňom, čo je v rozpore s § 7 ods. 1 citovaného zákona. Navrhovateľ nepredložil doklad o vykonaní prevádzkovej skúšky lanového zdviháka pred jeho uvedením do prevádzky. Navrhovateľ obsluhoval lanový zdvihák, pričom nepredložil doklad, že je osobou odborne spôsobilou a preukázateľne oboznámenou s jeho obsluhou. Z uvedeného vyplýva podľa odvolateľa, že k vzniku závažného pracovného úrazu predchádzalo zavinené protiprávne konanie navrhovateľa v podobe viacnásobného porušenia predpisov na zabezpečenie ochrany a zdravia pri práci, pričom zo strany zamestnanca neboli zistené žiadne nedostatky. K uvedenému predložil protokol Inšpektorátu práce Žilina. Vzhľadom na preukázané zavinené protiprávne konanie, ktoré predchádzalo vzniku závažného pracovného úrazu zamestnanca, si odporca uplatnil právo na náhradu škody v súlade s § 238 vyššie citovaného zákona, ktorá mu vznikla výplatom dávok z nemocenského poistenia. Navrhovateľ uznal svoju zodpovednosť za škodu vzniknutú výplatom dávok z nemocenského poistenia listom zo dňa 25.04.2008 a dobrovoľne uhradil vyplatené nemocenské v sume 1.589,25 eur. Poukázal na to, že dávky poskytnuté z úrazového poistenia nie sú predmetom náhrady škody. Predmetom náhrady škody podľa odvolateľa boli len dávky z nemocenského poistenia, ktoré boli dobrovoľne uhradené navrhovateľom. Rozsudok odvolacieho súdu sp.zn. 9Co/154/2012 zo dňa 01.10.2012 nesúvisí s dobrovoľným plnením škody, ktorá vznikla výplatom nemocenských dávok. Ust. § 238 ods. 3 citovaného zákona, kogentne ustanovuje, kto nie je treťou osobou pre účely regresného konania, t.j. ktoré dávky sociálneho poistenia nepodliehajú regresnému právu Sociálnej poisťovne. Podľa odvolateľa odvolací súd v citovanom rozsudku vychádzal z predpokladu, že pokiaľ by zamestnanec nepoberal invalidný dôchodok, nepoberal by dávky z invalidného poistenia, ale poberal by len úrazovú rentu, ktorá by bola vyplácaná priamo ako dávka z úrazového poistenia, pokrytá úrazovým poistením navrhovateľa a nebola by regresovaná. Pri výplate nemocenského použitie takéhoto predpokladu do úvahy neprichádza, keďže ide o samostatnú dávku z nemocenského poistenia, ktorá nie je nahraditeľná žiadnou inou dávkou z úrazového poistenia. Rozsudok odvolacieho súdu sa týkal úrazovej renty a invalidného dôchodku a nemožno ho automaticky uplatňovať pri spore o vrátení nemocenského. Sumu 1.589,25 eur odporca požadoval legitímne, na základe náležite zisteného skutkového stavu. Poukázal tiež na to, že suma úrazového príplatku nemá žiadny vplyv na sumu nemocenského, ale ide o dve samostatné dávky. Navyše navrhovateľ uznal svoju povinnosť vrátiť nemocenské a následne v celom rozsahu záväzkov, ku ktorému bol vyzvaný, aj splnil. Splnením záväzkov zanikol. Preto sa nemôže v súčasnosti domáhať ochrany svojich práv, keďže záväzkov zanikol. Otázka premlčania je podľa odvolateľa irelevantná, keďže záväzkov dlžníka zanikol ku dňu 22.12.2008, avšak z opatrnosti naďalej trvá na premlčaní akéhokoľvek hypotetického nároku navrhovateľa v súvislosti so žalobou.

K podanému odvolaniu sa vyjadril navrhovateľ, ktorý konštatoval, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny. Poukázal na to, že odporca žiadal zaplatiť výzvou zo dňa 09.04.2008 podľa ust. § 238 zákona č. 461/2003 Z.z. z titulu tvrdeného nároku na náhradu škody v dôsledku výplaty nemocenských

dávok poškodenému P. B. pri liečbe pracovného úrazu. Poukázal na to, že odporca pri vymáhaní regresných súm tvrdil, že pracovný úraz poškodeného bol spôsobený zavinením a protiprávnym konaním osoby navrhovateľa, avšak navrhovateľ úraz poškodenému nespôsobil a ani ho nezavinil, pričom nebol políciou nikdy obvinený z ublíženia na zdraví a bol poistený ako zamestnávateľ v systéme sociálneho poistenia. Ako zamestnanec bol P. B. poistencom v systéme sociálneho poistenia rovnako ako navrhovateľ - jeho zamestnávateľ a odporcovi bolo platené poistné na sociálne poistenie, ktoré bol jeho príjmom. Postup odporcu pri vymáhaní nároku tak plne popieral podstatu sociálneho poistenia a úmyselne vylákal plnenie bez právneho dôvodu, čo sa dozvedel až zo záveru odvolacieho súdu v konaní sp.zn. 9Co/154/2012. Podľa navrhovateľa je nezákonné, aby zamestnávateľ platil poistné a v prípade pracovného úrazu i tak musel nahrádzať všetky vyplatené dávky. Namietal tiež, že ust. § 238 Zákona o sociálnom poistení určuje jasne, že treťou osobou môže byť iná osoba odlišná tak od zamestnanca, ako i zamestnávateľa, a to pre účely akýchkoľvek sociálnych dávok. Poukázal tiež na to, že úvahy odporcu o tom, že navrhovateľ nemá možnosť sa domáhať vrátenia žalovanej sumy a že odporca konal v dobrej viere, sú v rozpore s realitou, keďže odporca je povinný vrátiť akékoľvek plnenie, na ktoré nemal právny nárok a na ktorom sa bezdôvodne obohatil.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania - odporca (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O. s. p., preskúmal v rozsahu danom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p. a z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní ho bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p. za použitia ust. § 156 ods. 3 O. s. p.) podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, že návrh navrhovateľa zamietal.

Podľa § 212 ods. 1 O. s. p., odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné. Okresný súd správne zistil skutkový stav veci, z ktorého odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal. Rozhodnutie okresného súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, na nesprávnej aplikácii ust. § 107 ods. 1, 2 OZ. Hoci okresný súd zvolil správnu právnu normu, nesprávne ju aplikoval na zistený skutkový stav veci.

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal zaplata sumy 1.589,25 eur spolu s úrokmi z omeškania od 15.01.2013 do zaplata vo výške 8,75 % ročne zo sumy 1.589,25 eur. Dôvodil tým, že odporcovi ešte v roku 2008 v 8-ich splátkach uhradil sumu 1.589,25 eur, ktorú odporca od neho žiadal zaplatiť na základe výzvy zo dňa 09.04.2008 podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení z dôvodu nároku na náhradu škody v dôsledku výplaty nemocenských dávok jeho zamestnancovi, keďže pracovný úraz bol spôsobený jeho protiprávnym konaním. Navrhovateľ žiadal vrátiť plnenie poskytnuté bez právneho dôvodu, nakoľko o vylákaní plnenia bez právneho dôvodu sa dozvedel z rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/154/2012 zo dňa 11.10.2012. Odporca namietal premlčanie nároku navrhovateľa s poukazom na presvedčenie správnosti výkladu a aplikácie § 238 vyššie citovaného zákona, keďže tak konal v plnom presvedčení správnosti a oprávnenosti svojho nároku na náhradu škody v dobrej viere a na základe právne relevantných dokladov, a z toho dôvodu použitie 10-ročnej objektívnej premlčacej lehoty v danom prípade nie je v súlade s ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

V danom prípade odvolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na vznesenú námietku. Súd je povinný na vznesenú námietku premlčania vždy prihliadať.

Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej stanoveným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napr. výšky bezdôvodného obohatenia, škody a podobne.

Pri právach na vydanie bezdôvodného obohatenia ustanovuje Občiansky zákonník premlčiaciu dobu v § 107, a to kratšiu subjektívnu (ods. 1) a dlhšiu objektívnu (ods. 2). Ich začiatok je upravený odlišne. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Ak napríklad odo dňa, keď sa oprávnený dozvedel o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil, do uplatnenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynie čas uvedený v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka a povinný v súdnom konaní vznesie námietku premlčania, právo sa premlčalo, aj keď ide o vydanie bezdôvodného obohatenia spôsobeného úmyselne. Neprihádza tu už do úvahy objektívna desaťročná premlčacia doba podľa ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Občiansky zákonník v ustanovení § 107 ods. 1 viaže premlčanie práva uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby na podmienku vedomosti oprávneného: a) o vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho úkor ako o určitej majetkovej alebo nemajetkovej náhrady určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť v peniazoch do takej miery, aby oprávnený mohol svoj nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia uplatniť aj na súde; okamih vzniku bezdôvodného obohatenia, resp. vedomosť oprávneného o vzniku bezdôvodného obohatenia sa pritom nemusí zhodovať s okamihom vzniku bezdôvodného obohatenia, b) o tom, kto za vznik bezdôvodného obohatenia zodpovedá, t. j. o zodpovedajúcom subjekte.

Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby môže byť teda rozdielny vo vzťahu k vedomosti oprávneného o povinnom a k jeho vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia. Súdna prax túto dobu označuje ako subjektívnu [presnejšie - avšak na úkor stručnosti - by sa tu malo hovoriť o premlčacej dobe, ktorej začiatok plynutia je určený so zreteľom na oprávnený subjekt, ktorým je navrhovateľ, konkrétne na jeho vedomosť („dozvie sa“) o skutočnostiach vymedzených v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka; keďže ani táto premlčacia doba sama osebe ako právna skutočnosť - udalosť (čas) subjektívnu povahu nemá]. Pri posudzovaní otázky, kedy sa oprávnený dozvedel o tom, kto sa na jeho úkor obohatil, treba vychádzať z preukázanej skutočnej vedomosti oprávneného o tomto prvku.

Odvolačný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že prvostupňový súd, pokiaľ rozhodoval o vznesenej námietke premlčania, nepostupoval v súlade s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a svoje rozhodnutie nezaložil na konkrétnych, výsledkami vykonaného dokazovania preukázaných skutočnostiach a tvrdeniach; odvolacím súdom zvolené riešenie nastolenej otázky, kedy sa navrhovateľ dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia, je založené na chybnom právnom posúdení.

Odvolačný súd nepovažuje za správny názor, že navrhovateľ vedomosť o tom, kedy vzniklo bezdôvodné obohatenie, nadobudol až dorúčením rozsudku Krajského súdu Žilina 9Co/154/2012, ktorým sa odporca v danom konaní (v súčasnosti navrhovateľ) domáhal nezaplatenia regresných súm (vyplatené invalidné dôchodky vo výške 1.878,10 eur) a v danom konaní išlo o dávku rozdielnu od tej, ktorá je predmetom tohto konania. Odvolací súd je toho názoru, že k vzniku bezdôvodného obohatenia došlo najskôr

dňom zaplataenia poslednej splátky (22.12.2008) navrhovateľa voči odporcovi a k tomuto dňu sa viaže začiatok plynutia premlčacej doby práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Oprávnený sa totiž dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia v okamihu, kedy preukázateľne získal informáciu o tých skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, ktorá určitá (konkrétna) osoba je zodpovedná za vznik bezdôvodného obohatenia. Nemusí však ísť o nespochybniteľnú istotu o takomto zodpovedajúcom subjekte. Preto pokiaľ aj navrhovateľ získal informáciu o skutkových okolnostiach týkajúcich sa odporcu, ako za bezdôvodné obohatenie zodpovedajúceho subjektu po doručení rozsudku odvolacieho súdu v inej veci, tak nemožno konštatovať, že zo strany odporcu išlo o vznik bezdôvodného obohatenia úmyselným konaním, v ktorom prípade platí 10-ročná premlčacia doba.

Zároveň odvolací súd konštatuje, že subjektívna lehota musí byť naplnená najneskôr s uplynutím objektívnej doby, ktorá je 3 roky, resp. u úmyselného konania 10 rokov. V danom prípade však v čase podania žaloby 3-ročná objektívna premlčacia doba (počítaná od vzniku bezdôvodného obohatenia) už uplynula a do úvahy by prichádzala z hľadiska relevantnosti len objektívna 10-ročná premlčacia doba, avšak neboli splnené podmienky pre jej aplikáciu, nakoľko zo spisového materiálu ani z tvrdených skutočností oboma účastníkmi konania nevyplývali také skutočnosti, ktoré by preukazovali úmysel odporcu získať právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Jednak z toho dôvodu, že odporca je presvedčený o správnosti svojho nároku a správnej aplikácie § 238 Zákona o sociálnom poistení na daný prípad a jednak z toho dôvodu, že ani navrhovateľ nepreukázal, že by odporca vo viacerých obdobných prípadoch založených na rovnakom skutkovom a právnom posúdení postupoval v rozpore s ust. § 238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení. Úmysel odporcu ohľadne získania bezdôvodného obohatenia nie je možné odvodzovať iba z názoru odvolacieho súdu iba z jedného konania, a to vzhľadom na to, že tento právny záver je záväzný len pre danú vec. Osobitne za situácie, keď sa o vzniku bezdôvodného obohatenia účastníci dozvedeli zjavne až po uplynutí objektívnej 3-ročnej lehoty na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia od momentu jeho vzniku. Preto v danom prípade je na mieste uplatnenie 3-ročnej objektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 22.12.2011.

Ostatnými námietkami odvolateľa sa odvolací súd nezaoberal vzhľadom na vyššie uvedený právny záver.

Z uvedených dôvodov, pre premlčanie uplatneného nároku, odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 224 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že navrhovateľ v odvolacom konaní úspech nemal a úspešný odporca si náhradu trov konania tak prvostupňového, ako aj druhostupňového neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok prípustný nie je.